

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs	PS 0384
Profesija	Koka ēku celtnieks
Kvalifikācijas līmenis	2
Nodarbinātības apraksts	

Koka ēku celtnieks strādā koka ēku celtniecības uzņēmumos, būvfirmās, kā arī veic individuālo darbu būvējot vai remontējot koka karkasa, stāvbūves un guļbūves ēkas. Darbība saistīta ar mūsdienīgu tehnoloģiju, ierīču, mehānismu, darba rīku un materiālu pielietošanu.

Koka ēku celtnieks veic materiālu atlasīšanu un pirmapstrādi. Izbūvē ēkas stāvus, starpsienas, griestus, jumta konstrukcijas, vienkāršas grīdas. Uzstāda logu un durvju blokus, palodzes. Veic ēkas būvelementu ķīmiskās apstrādes darbus. Augstākas kvalifikācijas speciālistu vadībā spēj izpildīt arī citus sarežģītākus celtniecības darbus.

Koka ēku celtnieks prot lasīt darba rasējumus, veidot skices, pārzina darbu tehnoloģisko procesu un to pareizu secību, plāno darba procesu, spēj novērtēt situāciju, ievērojot darba aizsardzības noteikumus, ugunsdrošību un elektrodrošību.

Strādājot spēj novērtēt sava darba kvalitāti un labot pieļautās kļūdas un defektus. Pašizglītojas, lai apgūtu darbam nepieciešamo informāciju un uzlabotu tā kvalitāti.

Pienākumi	Uzdevumi
1. Organizēt darba vietu ēkas izbūvei	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. izvēlēties pagaidu izbūves vietu ēkām, kuras paredzētas uzstādīt citā vietā 1.2. izvēlēties nepieciešamos instrumentus darbu veikšanai un sagatavot tos darbam 1.3. sagatavot ēkas izbūvei nepieciešamās palīgierīces 1.4. ikdienā darba noslēgumā sakārtot darba vietu 1.5. veikt instrumentu ikdienas apkopi 1.6. ievērot materiālu novietošanas un uzglabāšanas prasības, atbilstoši darba aizsardzības, ugunsdrošības, elektrodrošības normām un instrukcijām.
2. Sagatavot celtniecības darbu izpildei nepieciešamos būvmateriālus, saskaņā ar tehniskajām prasībām.	<ul style="list-style-type: none"> 2.1. aprēķināt būvei nepieciešamo būvkoku un citu materiālu daudzumu 2.2. izvērtēt un atlasīt būvei izmantojamus materiālus atbilstoši projekta prasībām 2.3. veikt būvmateriālu pirmapstrādi, sagatavojot tos iebūvei ēkā 2.4. pārbaudīt izmēru atbilstību projekta rasējumiem
3. Nospraust ēkas pamatus.	<ul style="list-style-type: none"> 3.1. nospraust galvenās asis ar vienkāršiem paņēmieniem 3.2. iznest nospraustās ēkas malas ārpus konstrukcijām 3.3. nospraust pamatu platumu 3.4. pārnest ēkas ārsienu asis uz apnesumu 3.5. veikt augstuma atzīmju mērījumus un pamatu līmeņošanu
4. Izbūvēt koka ēkas stāvus	<ul style="list-style-type: none"> 4.1. izpildīt galvenās kokapstrādes operācijas ar rokas darba rīkiem (koksnes griešana, zāģēšana, ēvelēšana, kalšana, urbšana u. c.) 4.2. apstrādāt būvkokus izveidojot kaķējumu, notēsumu, iecirtumu u. c. 4.3. veikt nepieciešamo būvkoku savienojumu izveidi: ievietošanu, potēšanu un metināšanu 4.4. izpildīt gala un krustveida iesējumus, stūru savienojumus 4.5. guļbūvēs veidot krusta, segļu un dzeguļpakšu stūru savienojumus 4.6. izbūvēt ēkas stāvus <ul style="list-style-type: none"> - statņu būvei, - guļbūvei 4.7. izbūvēt logu un durvju ailas un uzstādīt to blokus 4.8. sanumurēt guļbūves ēkas sienu balķus, izjaukt tos 4.9. ievērtēt guļbalķu sēšanās pielaiides virs logiem, durvīm, vertikālām konstrukcijām un stabiem 4.10. salikt guļbūvi uz jauniem pamatiem tās pastāvīgās atrašanās vietā 4.11. izpildīt pakojuma un siltināšanas darbus 4.12. veikt hidro un tvaika izolācijas izveidošanu
5. Izbūvēt mājas starpsienas un pārsegumus	<ul style="list-style-type: none"> 5.1. izbūvēt dažādas starpsienas, veicot to savienojumu ar ārsienām 5.2. izbūvēt starpstāvu pārsegumus 5.3. veikt grīdu izbūvi 5.4. uzstādīt koka kāpnes
6. Izbūvēt jumta konstrukcijas	<ul style="list-style-type: none"> 6.1. izbūvēt dažādu jumta konstrukciju veidus 6.2. izgatavot spāres un nostiprināt tās uz koptura 6.3. izbūvēt bēniņus un mansardu 6.4. veikt jumta latojumu atkarībā no seguma veida

	6.5. izpildīt vienkāršu griestu izbūves darbus
7. Izpildīt koka ēku iekšējās un ārējās apdares darbus	7.1. izpildīt koka virsmu dažādus apdares veidus 7.2. izpildīt pakšu apstrādes darbus 7.3. izpildīt koka ēku apdari ar dažādiem materiāliem 7.4. pārzināt un lietot koksnes aizsardzības līdzekļus 7.5. aizpildīt būvdarbu žurnālu par dienā padarītiem darbiem
8. Kontrolēt izpildītā darba kvalitāti	8.1. izmantot darba procesā nepieciešamo tehnisko dokumentāciju 8.2. izprast celtniecības rasējumus un tehniskos zīmējumus 8.3. izprast konstrukciju rasējumus un montāžas shēmas 8.4. izvērtēt izpildītā darba kvalitāti 8.5. pārbaudīt izmēru atbilstību tehniskajam projektam 8.6. novērtēt virsmu apstrādes, apdares un savienojumu kvalitāti
9. Ievērot darba un vides aizsardzības noteikumus	9.1. iziet likumdošanas un darba tiesību pamatus 9.2. apgūt pielietot drošus darba paņēmienus un metodes 9.3. izmantot individuālos darba aizsardzības līdzekļus 9.4. prast rīkoties traumā, ugunsgrēka un citos nelaimes gadījumos 9.5. prast rīkoties ar materiāliem, nepieļaujot vides piesārņošanu

Īpaši faktori, kas raksturo darba vidi

Organizatoriskie – darbs veicams gan patstāvīgi gan darba grupā

Fizikālie – darbs pakļauts klimatiskajiem apstākļiem, saistīts ar troksni, paaugstinātu putekļu daudzumu gaisā, vibrācijām, fizisku piepūli, neērtām darba pozām

Bioloģiskie – iespējama saskarsme ar kaitēkļiem, sēnītēm, vīrusiem

Ķīmiskie – saskarsme ar apdares un koksnes ķīmiskās aizsardzības materiāliem

Īpašas prasības uzdevumu veikšanai

Darba veikšana augstumā

Prasmes

Kopējās prasmes nozarē	Speciālās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes/spējas
<ul style="list-style-type: none"> Izprast darba likumdošanas pamatus attiecībā darbiniekam ar darba devēju Lasīt un izprast būvniecības projektus un rasējumus Izprast ēku konstruktīvos un arhitektoniskos elementus 	<ul style="list-style-type: none"> Organizēt darba vietas iekārtošanu plānoto darbu izpildei Izgatavot un uzstādīt būves darbu veikšanai nepieciešamās palīgieiņas Izvērtēt un atlasīt būvei 	<ul style="list-style-type: none"> Plānot un organizēt savu darbu un darba vietu Spēt strādāt darba grupā un

<ul style="list-style-type: none"> • Ievērot būvdarbu izpildē būvniecību reglamentējošos dokumentus • Pielietot būvniecības terminoloģiju, konstruktīvo elementu un materiālu nosacītos apzīmējumus • Veikt uzmērījumus, izgatavot vienkāršu būvkonstrukciju un mazās arhitektūras formu skices • Apzināt būvdarbu tehnisko literatūru un strādāt ar to • Pazīt Latvijā būvniecībā izmantojamās koku sugas, orientēties to īpašībās un pielietojumā • Izprast koksnes uzbūvi, īpašības un iespējamās vainas • Izvērtēt koksnes bojājumus un to pieļaujamību dažādu koka ēku būvelementos • Izvēlēties un atlasīt atbilstošu būvdarbu veikšanas materiālu un to racionāli izmantot • Ievērot kokmateriālu žāvēšanas un uzglabāšanas prasības • Pārzināt un prast izvēlēties rūpnieciski ražotos būvmateriālus • Prast strādāt ar mērinstrumentiem, lai kontrolētu veicamā darba kvalitāti tā izpildes gaitā • Novērtēt veikto darbu kvalitāti • Sagatavot darbam un strādāt ar dažādiem rokas instrumentiem, palīgierīcēm, iekārtām un uzturēt tos darba kārtībā, novēršot nelielus bojājumus • Ievērot darbu tehnoloģisko secību • Pareizi organizēt darba vietu un ievērot darba aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības prasības būvniecības darbu izpildē un dažādu instrumentu un ierīču izmantošanā • Pareizi rīkoties traumā, ugunsgrēka un citos nelaimes gadījumos • Ievērot vides aizsardzības noteikumus 	<p>vajadzīgos materiālus atbilstoši būvprojekta prasībām</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzmērīt būvkokus un noteikt to tilpumu un mitrumu • Apstrādāt būvmateriālus ar rokas darba rīkiem (ieskaitot ar iekšdedzes motoru darbināmus un elektroinstrumentus), sagatavojot tos iebūvei ēkā • Pielietot dažādus būvniecības mehānismus, aprīkojumu un citas palīgierīces būvmateriālu sagatavošanā un ēku būvniecībā • Izveidot ēku koka konstrukcijas, izmantojot atbilstošus būvkoku savienojumu veidus • Apstrādāt koksni ar plašāk lietotajām kokapstrādes mašīnām (ripzāģi, garenfrēze, taisnošanas un biezumfrēzmašīnas, urbšanas mašīna) būvgaldnieka vadībā • Nospraust, nolīmeņot un izbūvēt pamatus ar vienkāršiem darba paņēmieniem • Guļbūvēs izbūvēt vainagus ar plašāk lietojamiem pakšu veidiem (vismaz seši) • Veikt stāvu izbūvi koka karkasa ēkām, guļbūvēm un stāvbūvēm • Novērtēt koksnes rukuma, raušanās, briešanas un deformāciju rašanās iespējas • Aprēķināt baļķu sēšanos • Izpildīt sienas baļķu vainagu tapošanu, numurēšanu un izjaukšanu • Izbūvēt logu un durvju ailas • Izbūvēt starpsienas un savienot tās ar ārsienu • Izbūvēt starpstāvu pārsegumus • Izbūvēt jumta konstrukcijas • Izbūvēt mansardu un bēniņus • Izpildīt ēku pakošanas un siltināšanas darbus • Uzstādīt logu un durvju blokus • Uzstādīt kāpnes (vienkāršas) • Izpildīt ēku apdares darbus • Būvēt mazās arhitektūras formas 	<p>patstāvīgi risināt problēmsituācijas darba procesā</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontrolēt sava darba kvalitāti un uzņemties atbildību par savu darbu • Spēt komunicēties ar darba devēju, kolēģiem un klientiem • Orientēties tehniskajā informācijā • Ievērot vides aizsardzības prasības • Ievērot darba aizsardzības prasības, pielietojot individuālos aizsarglīdzekļus • Paaugstināt savu izglītības līmeni un profesionālo meistarību, īstenojot veselīgu dzīves veidu
--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Veikt vienkāršus koka ēku remontus 	
--	--	--

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	priekšstats	izpratne	lietošana
<i>Materiālmācība</i>			
Koku sugas un to izmantošana būvniecībā		X	
Koksnes fizikālās un mehāniskās īpašības			X
Koksnes vainas, kuras ietekmē būvkoku kvalitāti			X
Koksnes ekspluatācijas ilguma nodrošināšana guļbūves ēkās			X
Kokmateriālu žāvēšanas veidi un žāvēšanas noteikumi			X
Būvbaļķi un zāģmateriāli			X
Koka ēku izbūvē pielietojamie mezglu sastiprināšanas palīgmateriāli un detaļas			X
Koksnes rukuma, raušanās, briešanas un deformācijas veidošanās iespējas			X
Koksnes aizsargāšanas ķīmiskie materiāli			X
Pakojuma un siltināšanas materiāli			X
Jumta seguma materiāli			X
Apdares materiāli, laku un krāsu veidi un to pielietošana			X
<i>Koka ēku projektēšanas pamati</i>			
Vispārējo būvnoteikumu pamatprasības	X		
Būvnormatīvi u. c. būvniecību reglamentējoši dokumenti		X	
Galvenās būvprojektu daļas	X		
Būvniecības rasējumi un to lasīšana			X
Projekciju attēli rasējumos		X	
Ēku elementi rasējumos un to nosacītie apzīmējumi			X
Mazās arhitektūras formas			X
Vienkāršu projektu skiču izstrāde			X
Apaļkoku u. c. sortimentu uzmērīšana un tilpuma noteikšana			X
<i>Būvniecības instrumenti un aprīkojums</i>			
Koka ēku būvniecībā pielietojamie instrumenti, ierīces u. c. aprīkojums, to izvēle, izmantošanas un ekspluatācijas noteikumi			X
Motorzāģi un to vispārīgā uzbūve			X
Motorzāģu izmantošana, to apkopes un vienkārši remontdarbi			X
Rokas darba instrumenti, kurus izmanto koka ēku būvniecībā, ieskaitot elektroinstrumentus (zāģi, urbjašāinas, slīpmašīnas, frēzes u. c.)			X
Būvniecības instrumentu sagatavošana darbam, to apkopes, griezējdaļu uzasināšana un nelielu bojājumu novēršana			X
Mērinstrumenti, to pielietošana un darba kvalitātes kontrole			X
Pastatnes un sastatnes, to izbūve			X
<i>Būvdarbu tehnoloģija</i>			
Būvniecības vēsture	X		
Būvniecības darbu organizācija		X	
Koka ēku pamatu izbūves paņēmieni, pielietojamie materiāli		X	
Kokmateriālu atlase un apstrāde pirms iebūves ēkā			X
Galvenās kokapstrādes operācijas ar rokas darba			X

instrumentiem			
Koka ēku izbūvē pielietojamie mezglu un detaļu savienojumu veidi, (stūru savienojumi, kaķējuma veidi, potējumi, metinājumi, naglotie, skrūvētie u. c. savienojumi)			X
Dažādu baļķu guļbūves (parastās apstrādes, virpoto un brusoto)		X	
Dažādu koka ēku sienu izbūve – pirmā, otrā un pārējo vainagu izbūve			X
Karkasa ēku un stāvbūves sienu izbūve			X
Starpsienu izbūve un to savienojums ar ārsienām			X
Logu un durvju ailu izbūve			X
Mājas koka pārsegumi (siju un griestu izbūve)			X
Galvenie jumtu konstrukciju veidi, pielietojamie segumi			X
Bēniņu, mansarda un pažobeļu (drempeļa) izbūve			X
Koka kāpnes, to veidi, aprēķins		X	
Koka kāpņu uzstādīšana			X
Grīdu izbūves veidi un tehnoloģija		X	
Koka konstrukciju iekšējās un ārējās apdares darbi			X
Koka ēku siltināšanas paņēmieni un pielietojamie materiāli			X
Komunikāciju (elektrība, ūdens, kanalizācija) izvietošana ēkā		X	
Koka ēku remonts un restaurācija			X
<i>Darba un vides aizsardzība</i>			
Darba likumdošana un darba tiesību pamati			X
Darba aizsardzības pasākumi un faktori, kuri var ietekmēt nelaimes gadījuma raksturu un to novēršana			X
Ražošanas sanitārija un darba higiēna			X
Darba drošība, ugunsdrošība un elektrodrošība			X
Ergonometrija			X
Ekoloģijas pamatprincipi un vidi saudzējošs ražošanas process			X
Rīcība negadījuma vietā un pirmā palīdzība cietušajam			X

Koka ēku celtnieks profesijas standarta izstrādes darba grupa:

Sarmīte Blūma	Ērgļu arodvidusskola, direktora vietniece
Ludis Rublis	Ērgļu arodvidusskola, pieaug. izgl. nod. vad.
Inguna Bauere	Ērgļu arodvidusskola, skolotāja
Inese Vaniņa	Ērgļu arodvidusskola, metodiķe
Vilnis Kazāks	Latvijas Amatniecības kamera, prezidents
Karlis Apinis	Latvijas Amatniecības kamera, Namdaru biedrības vadītājs, SIA DZIEDRS prezidents
Vilnis Vaivars	SIA A-KOKS prezidents
Ēvalds Zeidemanis	ZTC raž. ceha MEŽMAĻI direktors
Ilmārs Glāzers	SIA BALGA direktors

Koka ēku celtnieks profesijas standarta eksperti:

Valdis Līnis - Latvijas celtnieku arodbiedrības būvniecības profesiju standartu eksperts
Emma Vernere – LR Ekonomikas ministrijas Būvniecības departamenta Arhitektūras nodaļas vadītāja
Jānis Mārciņš – Latvijas Kokapstrādes uzņēmēju un eksportētāju asociācijas izpilddirektors

